واکنش

چارچوب هماهنگی: «السودانی» تنها گزینه ما برای نخست‌وزیری عراق است

چارچوب هماهنگی شیعیان عراق اعلام کرد که «محمد شیاع السودانی» گزینه نهایی و بدون تغییر آن برای تصدی پست مذکور است.

به گزارش شفق‌نیوز، چارچوب هماهنگی شیعیان عراق (به جز جریان صدر) دیروز اعلام کرد که نشستی را با حضور تمامی رهبران این چارچوب و محمد شیاع السودانی، نامزد معرفی‌شده چارچوب هماهنگی برای تصدی پست نخست‌وزیری عراق برگزار کرده است. چارچوب هماهنگی در بیانیه‌ای در پایان این نشست اعلام کرد که رهبران چارچوب تحولات سیاسی و امنیتی عراق را مورد بررسی قرار دادند و همچنین تلاش‌های انجام شده برای برگزاری مراسم اربعین را ستودند. در این بیانیه در واکنش به اخبار منتشر شده مبنی بر مطرح شدن گزینه تغییر السودانی به عنوان نامزد تصدی پست نخست‌وزیری عراق تأکید شد: السودانی تنها گزینه چارچوب هماهنگی است و هر اخباری غیر از این شایعه بوده و صحت ندارد. محمد شیاع السودانی همچنین در دیدار با نمایندگان پارلمان عراق، برنامه خود را برای دولت آتی عراق تشریح کرد. با وجود صدور بیانیه چارچوب هماهنگی منابع می‌گویند که این ائتلاف بر سر مسئله تغییر «محمد شیاع السودانی»، نامزد نخست‌وزیری و مذاکره با جریان صدر درباره تشکیل دولت موقت به مدت یک سال و سپس برگزاری انتخابات جدید پیش از پایان سال ۲۰۲۳ میلادی دچار اختلاف هستند. به نوشته العربی‌الجدید، چارچوب هماهنگی به دو گروه تقسیم شده است، گروه نخست شامل «نوری المالکی» رئیس ائتلاف فتح و نخست‌وزیر اسبق، «قیس الخزعلی» دبیرکل عصائب اهل حق، «عمار الحکیم» رئیس جریان ملی حکمت است که خواهان تشکیل دولتی با اختیارات کامل به ریاست السودانی است اما گروه دوم متشکل از «حیدر العبادی» رئیس ائتلاف النصر و نخست‌وزیر اسبق عراق، «هادی العامری»، رئیس ائتلاف الفتح و «فالح الفیاض» رئیس سازمان حشدالشعبی است که خواهان تفاهم با جریان صدر به دور از زبان غالب و مغلوب و تحمیل عمل انجام شده است تا بار دیگر تنش‌ها تشدید نشده و فضا به سمت درگیری خیابانی کشیده نشود. منابع آگاه گفته‌اند «سردار اسماعیل قاآنی، فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران ایران و محمد الکوثرانی از رهبران حزب‌الله لبنان در تلاش برای پر کردن شکاف و ممانعت از گسترش اختلافات در میان اعضای چارچوب هماهنگی هستند..»

دورنما

وحشت صهیونیست‌ها از تکرار غزه در کرانه باختری

در روزهای گذشته اخباری درباره متشنج شدن کرانه باختری منتشر شده است. نظامیان رژیم صهیونیستی با اشاره به اینکه تنش‌ها در کرانه باختری در نقطه اوج خود قرار دارد، تهدید کرده‌اند که اگر جلوی مقاومت گرفته نشود، آنها وارد عمل خواهند شد.

نگرانی صهیونیست‌ها از تبدیل شدن کرانه باختری به غزه‌ای دیگر، بیش از پیش جدی می‌شود، به طوری که کار نظامیان صهیونیست به هشدار به تشکیلات خودگردان و تهدید به رویارویی مستقیم با مقاومت کشیده است. شبکه ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی به نقل از منابع نظامی اعلام کرد: «اگر تشکیلات خودگردان فلسطین با گروه‌های مقاومت برخورد جدی نداشته باشد ارتش به زودی حمله گسترده‌ای را به شهرهای شمال کرانه باختری انجام خواهد داد.» این منابع اعلام کردند: «اسرائیل اقدامات فشرده‌ای را انجام خواهد داد. تنش‌های امنیتی در کرانه باختری در حال حاضر در اوج خود است. هر روز تلاش‌هایی برای انجام عملیات علیه اسرائیلی‌ها صورت می‌گیرد.» این شبکه اعلام کرد: «شاباک و ارتش برای ممانعت از گسترش دامنه درگیری‌ها و کشیده شدن آن به شهرهای دیگر تلاش می‌کنند.»

به تازگی شبکه ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی در گزارشی به نگرانی فزاینده صهیونیست‌ها از پیامدهای به کارگیری پهپاد منتشر و اعلام کرده بود: «استفاده از پهپادهای هجومی اخیراً به عنوان یک راهکار برای مقابله با تنش‌ها در کرانه باختری ارائه شده است. اما وضعیت کرانه باختری بسیار پیچیده است و اجازه استفاده گسترده از این پهپادها را نمی‌دهد.» این گزارش در شرایطی منتشر شد که برخی منابع محلی اعلام کردند، گروهی از نیروهای مقاومت فلسطین یک فروند پهپاد جاسوسی ارتش رژیم صهیونیستی را که در حال پرواز بر فراز اردوگاه بلاطه واقع در بخش قدیمی شهر نابلس بود، هدف قرار دادند. این خبر را برخی منابع اسرائیلی نیز اینطور تأیید کردند که یک گروه مسلح توانستند پهپاد ارتش اسرائیل را که در حال پرواز بر فراز شهر نابلس بود، هدف قرار داده و سرنگون کنند.

چالش

هشدار چین به امریکا درباره تحریک تجزیه‌طلبان در تایوان

رئیس‌جمهور امریکا گفته که اگر چین به تایوان حمله کند، نیروهای امریکایی از تایوان دفاع خواهند کرد. وزارت امور خارجه چین در واکنش به این اظهارات با اعلام اینکه پکن حق اقدام لازم را برای خود محفوظ می‌داند، به امریکا درباره دامن زدن به تنش جدایی‌طلبی هشدار داد.

جو بایدن چندی پیش در مصاحبه‌ای با سی‌بی‌اس‌نیوز گفت که ارتش امریکا در صورتی که به تایوان حمله شود، از این جزیره دفاع خواهد کرد. مائو نینگ، سخنگوی وزارت امور خارجه چین در کنفرانس خبری خود گفت: «چین حق دارد تمامی اقدامات لازم را در پاسخ به فعالیت‌هایی که سعی در تقسیم و تجزیه این کشور دارند، اتخاذ کند.» وی افزود: «ما مشتاقیم بهترین عملکرد را در حوزه اتحاد مجدد مسالمت‌آمیز (با تایوان) انجام دهیم و در عین حال ما هیچ‌گونه فعالیتی را که قصد جدایی و تجزیه‌طلبی دارند، تحمل نخواهیم کرد.» وی از امریکا خواست مسائل مربوط به تایوان را با دقت و به‌درستی مدیریت کند و سیگنال‌های اشتباه به تجزیه‌طلبانی که به دنبال استقلال تایوان هستند، ارسال نکند. مائو در پایان گفت: «فقط یک چین در جهان است و تایوان بخشی از این کشور است و دولت جمهوری خلق چین تنها دولت مشروع چین است.»

■ تقویت حضور نظامی پکن در دریای چین جنوبی

دریادار کارل توماس، فرمانده ناوگان هفتم نیروی دریایی امریکا در مصاحبه‌ای با وال استریت ژورنال به قدرت دریایی چین اشاره کرد و گفت: «پکن یک ناوگان بزرگ و مدرن ساخته و در صورت تمایل می‌تواند این جزیره را محاصره کند.» این دریادار گفت: «آنها نیروی دریایی بسیار بزرگی دارند و اگر بخواهند قلدری کنند و کشتی‌های‌شان را در اطراف تایوان قرار دهند، تا حد خیلی زیادی می‌توانند این کار را انجام دهند.» توماس گفت که چین قبلاً یک نیروی دریایی بزرگ و مدرن ایجاد کرده و تعداد کشتی‌های نظامی در اختیار پکن به سرعت در حال افزایش است. با این حال این نظامی امریکایی خاطرنشان کرد که نمی‌داند آیا چین قصد انجام هرگونه اقدام واقعی علیه تایوان که از نظرش بخشی جدایی‌ناپذیر از خاکش است، چه از طریق حمله تمام‌عیار یا محاصره دریایی را دارد یا خیر. این دریادار همچنین خاطرنشان کرد، پکن همچنین حضور نظامی خود را در دریای چین جنوبی در جنوب غربی تایوان، تقویت کرده و جزایر مصنوعی و طبیعی تحت کنترلش را در این آبراه به طور کامل نظامی کرده است.

مسکو: توقف وین نتیجه اختلافات داخلی امریکا است

بورل: امیدی به نیویورک نیست

گزارش یک

مقام‌های ایرانی نزدیک به تیم مذاکره‌کننده خوش‌بینانه گفته‌اند که ممکن است سفر سیدابراهیم رئیسی به نیویورک منجر به از سرگیری مذاکرات احیای برجام شود، ولی در مسکو و پایتخت‌های اروپایی، دست‌کم تا الان خوش‌بینی چندانی به پاگرفتن مذاکرات وجود ندارد. جوزف بورل، کمیسیونر سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفته که برجام برای احیا شدن، شانسی در نیویورک ندارد و البته تلویحاً تقصیر را به گردن ایران انداخته است. اما نماینده روسیه در مذاکرات وین گفته که منصفانه نیست در جریان احیای برجام تمام تقصیرها به گردن ایران بیفتد و تأکید کرده که «وضعیت سیاسی داخلی یک طرف مذاکره (امریکا)» دلیل توقف مذاکرات است.

به گزارش «جوان»، به‌رغم خوش‌بینی مقام‌های ایرانی به سیگنال‌های مثبت آژانس، ظاهراً قرار نیست در نیویورک اتفاق خاصی بیفتد. محمد اسلامی، رئیس سازمان انرژی اتمی ایران یک‌شنبه شب از «پیغام و پسغام»های آژانس به ایران خبر داده بود و پیش از او هم محمد مرندی، مشاور تیم هسته‌ای از طرف‌های غربی خواسته بود فرصت سفر رئیسی به نیویورک را غنیمت بشمرند و برای برون‌رفت از وضعیت کنونی مذاکرات احیای برجام تلاش کنند. در حالی که مقام‌های امریکایی طی چند روز گذشته، روزه سکوت گرفته‌اند، جوزف بورل، کمیسیونر سیاست خارجی اتحادیه اروپا دیروز آب پاکی روی خوش‌بینی‌ها ریخت و صریحاً گفت که «هیچ چیز جدیدی در پرونده هسته‌ای ایران وجود ندارد» و انتظار ندارد که «این هفته اتفاق جدیدی رخ دهد.» بورل در گفت‌وگوی جداگانه با «پالیتیکو» هم گفته که حتی دیدارهای حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل در نیویورک نمی‌تواند پیشرفتی در مذاکرات و احتمال حصول توافق در موضوع هسته‌ای ایران ایجاد کند. بورل می‌گوید: «در سه ماه گذشته، تعامل‌ها و فرایند چند مرحله‌ای، در حال همگرایی بود. فعالیت‌ها بین طرف‌ها باعث بهبودی نتیجه شده بود. ولی در چند هفته گذشته، مسئله دیگر این نبود. ما اکنون در بن‌بست قرار داریم. ما متوقف شده‌ایم». «بن‌بست» لفظی است که هفته قبل ابتدا وندی شرمن، معاون وزیر خارجه امریکا از آن برای توصیف وضعیت مذاکرات در وین استفاده کرد و حالا جوزف بورل آن را برای تشریح آخرین وضعیت مذاکرات به کار می‌گیرد. بحث‌هایی که درباره اثر اختلافات داخلی امریکا در آستانه انتخابات ماه نوامبر بر مذاکرات مطرح است، باعث شده که طرف‌های اروپایی نتوانند با صراحت لهجه دفعات قبل، تقصیرها را به گردن ایران بیندازند، ولی دست‌کم از این ابایی ندارند که پیکان اتهامات به‌طور تلویحی به سمت ایران هدایت شود. بورل گفته که «پیشنهاد و درخواست قبلی که از سوی طرف ایرانی مطرح شد، فایده‌ای برای رسیدن به یک توافق نداشت» و تأکید کرده که «آنها (ایران) قول‌هایی به من داده بودند» تا تلویحاً نشان دهد که عمل نکردن ایران به قول‌هایش باعث وضعیت کنونی است. بورل در پاسخ به این سؤال پالیتیکو که آیا شخصاً آماده دیدار با آیت‌الله «سید ابراهیم رئیسی» ریاست جمهوری اسلامی ایران در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل است، گفت: «گمان نمی‌کنم که دیدار با رئیس‌جمهور [رئیسی] هم بتواند چیزی را حل کند.»

■ پاریس: ۳ سایت همچنان مایه نگرانی‌اند

همزمان با موضع‌گیری بورل، کاترین کولونا، وزیر خارجه فرانسه هم دوشنبه شب، به طور ضمنی انگشت اتهام به سمت ایران گرفت و گفت که پیشنهاد بهتری برای ایران برای احیای توافق هسته‌ای با قدرت‌های جهانی وجود نخواهد داشت و این به تهران بستگی دارد که هم‌اکنون با هماهنگ‌کننده اتحادیه اروپا برای گفت‌وگوها تصمیم بگیرد. در حالی که محمد اسلامی یک‌شنبه شب از برخی پیغام و پسغام‌های آژانس به ایران صحبت کرده بود، کولونا گفت که ایالات متحده و شرکای اروپایی آن در مورد حل و فصل تحقیقات -آژانس از سه سایت هسته‌ای ایران- موضع یکسانی دارند. انگشت اتهام طرف‌های اروپایی به سمت ایران، میخاییل اولیانوف، مذاکره‌کننده روس را متقاعد کرد که اشاره‌ای ضمنی به نقش امریکا در وضعیت کنونی مذاکرات کرده و بگوید: «تلاش برای اینکه تمام تقصیرها را به گردن ایران بیندازیم، منصفانه نیست.» اولیانوف بدون تأیید بن‌بست در وین گفته که به نظر می‌آید «مقصر جلوه‌دادن، نشانه‌ای است که مذاکرات وین در یک بن‌بست قرار دارد. اگر این طور باشد، این وضعیت نتیجه عوامل متعددی است.» به گفته او «مذاکرات، بیش از حد بر وضعیت سیاسی داخل یکی از طرف‌های شرکت‌کننده در مذاکرات (امریکا) وابسته شده است.» اشاره اولیانوف به بحث‌های جدی است که درباره اثر فشارهای داخلی بر موضع دولت بایدن در مذاکرات احیای برجام مطرح است. دانیل لازار، تحلیلگر امریکایی در مصاحبه با باشگاه خبرنگاران تأکید کرد که امریکا قطعاً نمی‌خواهد شریک و همراه خود در منطقه یعنی «اسرائیل» را از دست بدهد و به شدت نگران موقعیت «اسرائیل» پس از امضای برجام است. مقامات «اسرائیل» نیز در این مدت و مدام در طول مذاکرات از امریکا خواستند که مانع از احیای دوباره برجام شوند، چون ممکن است پس از برجام موجودیت «اسرائیل» به خطر جدی بیفتد.

■ افزایش لابی برای ناممکن کردن توافق

در حالی که طی هفته‌های اخیر گزارش‌های مختلفی درباره افزایش فشار لابی اسرائیلی بر مذاکرات ایران منتشر شده، جمهوریخواهان کنگره روند فشارها را تشدید کرده‌اند. به نوشته امریکن‌فری بیکن، جمهوریخواهان در حال فشار هستند تا دولت بایدن را وادار به انتشار جزئیات مذاکرات توافق هسته‌ای با ایران کنند؛ از جمله هرگونه معامله جانبی که می‌تواند ایران را به میلیاردها دلار پول نقد دسترسی دهد.

ویرجینیا فاکس، نماینده جمهوریخواه، در حال تهیه لایحه‌ای است که دولت بایدن را مجبور می‌کند تمام اسناد «مرتبط با هرگونه ابتکار یا مذاکره در مورد برنامه هسته‌ای ایران» را به کنگره ارائه دهد. به گفته منابع آشنا، این لایحه، دولت امریکا را موظف می‌کند علاوه بر اجبار به انتشار خود توافق، هرگونه معامله جانبی را که به عنوان بخشی از توافق مورد مذاکره قرار می‌گیرد، افشا کند. اقدام فاکس احتمالاً حمایت گسترده جمهوریخواهان را به خود جلب می‌کند و برخی از دموکرات‌هایی که از نتیجه مذاکرات ناامید شده‌اند نیز از آن حمایت خواهند کرد. این لایحه در صورت تصویب، کنگره را مجاز خواهد کرد به «کپی از هر سند، یادداشت، یا سایر ارتباطاتی که در اختیار رئیس‌جمهور است، یا هر بخش از آن که به هر ابتکار یا مذاکره در مورد برنامه هسته‌ای ایران اشاره یا مربوط می‌شود» دسترسی داشته باشد. پیش از این هم، گروهی از قانونگذاران دو حزبی در این ماه نامه‌ای به کاخ سفید نوشتند و خواستار عدم بازگشت به هیچ توافقی با ایران قبل از انتشار متن کامل توافق و هرگونه توافق جانبی در کنگره شدند. اخیراً هم جاش گاتهایمر و هفت دموکرات دیگر در کمیته روابط خارجی مجلس نمایندگان در نامه‌ای به رئیس‌جمهور امریکا از وی خواستند که «متن کامل هر پیشنهادی را برای پیوستن مجدد به توافق هسته‌ای ایران در اختیار کنگره قرار دهد.» این اقدامات که می‌تواند راه هرگونه توافق احتمالی حتی بعد از انتخابات ماه نوامبر را سد کند، در هفته‌های منتهی به انتخابات تشدید شده است.

خبر

قرقیزستان و تاجیکستان پروتکل صلح امضا کردند

رؤسای کمیته‌های امنیت ملی قرقیزستان و تاجیکستان پروتکلی را در مورد باثبات کردن اوضاع در مرز و برقراری صلح میان این دو کشور امضا کردند.

به گزارش ایسنا، به نقل از خبرگزاری تاس، خبرگزاری «تورموش» به نقل از کامچیبیک تاشی‌یف، رئیس کمیته امنیت ملی قرقیزستان اعلام کرد: ما با تاجیکستان یک پروتکل امضا کردیم. هدف اصلی این پروتکل، باثبات کردن اوضاع و برقراری صلح میان این دو کشور و انجام اقداماتی در راستای حل و فصل اوضاع موجود است. من این پروتکل را از طرف قرقیزستان و سایمومیم یتیموف، رئیس کمیته امنیت ملی تاجیکستان این پروتکل را از طرف تاجیکستان امضا کردیم. وی افزود: اوضاع در منطقه باتکن در حال باثبات شدن است. «سیدمومین یتیم‌اف» و «قمچی‌بیک تاشی‌یف» رؤسای کمیته‌های دولتی امنیت ملی تاجیکستان و قرقیزستان نیز دیروز در گذرگاه مرزی «گلستان» با یکدیگر دیدار کردند. در این دیدار دو طرف تأمین ثابت در مناطق مرزی تاجیکستان و قرقیزستان را بررسی و بر رعایت کامل قوانین آتش‌بس تأکید کردند. در این دیدار همچنین بر محوریت موضوع تضمین امنیت ساکنان مرزنشین و حل و فصل مشکلات موجود از طریق مذاکرات تأکید شد. اوضاع در مرز قرقیزستان-تاجیکستان از ۱۴ سپتامبر متشنج شد. طرف قرقیز اعلام کرد که نیروهای گارد مرزی تاجیکستان به یک بخش مرزی در نزدیکی «بولاک-باشی» در منطقه «باتکن» قرقیزستان نفوذ کرده و حالت جنگی به خود گرفتند. نیروهای گارد مرزی تاجیکستان در واکنش به درخواست خروج از این منطقه شروع به تیراندازی کردند. چند ساعت بعد درگیری‌های مسلحانه در مناطق «کاک-سای» و «پاکسی-آریک» گزارش شدند.

گزارش ۲

مسکو: اجازه نمی‌دهیم اوکراین سلاح اتمی داشته باشد

با بالا گرفتن نگرانی‌ها از امکان هدف قرار گرفتن نیروگاه هسته‌ای در گیر و دار جنگ در اوکراین، وزیر خارجه روسیه با تأکید بر اینکه کشورش اجازه نخواهد داد اوکراین سلاح اتمی داشته باشد، هدف از عملیات نظامی در خاک اوکراین را خلع سلاح این کشور اعلام کرد.

سرگئی لاوروف در گفت‌وگو با شبکه خبری الجزیره به موضوع تلاش اوکراین برای دستیابی به تسلیحات هسته‌ای اشاره کرد و گفت: «روسیه هرگز اجازه نخواهد داد اوکراین به سلاح هسته‌ای دست پیدا کند.» وزیر خارجه روسیه تصریح کرد: «هدف از عملیات نظامی روسیه در اوکراین از جمله کی‌یف خلع سلاح اوکراین است. نمی‌توانیم اجازه دهیم سلاح‌های هجومی که امنیت ما را تهدید می‌کند، در اوکراین وجود داشته باشد.» پس از تماس تلفنی اخیر لاوروف با کاترین کولونا، همتای فرانسوی وی، موضوع امنیت هسته‌ای مطرح شد. وزارت خارجه مسکو در بیانیه‌ای اعلام کرد: «در ادامه تماس تلفنی رؤسای جمهوری روسیه و فرانسه در ۱۱ سپتامبر (۲۰ شهریور) وزرای امور خارجه دو کشور به تفصیل در مورد وضعیت اوکراین با تمرکز بر راه‌های تضمین ایمنی نیروگاه هسته‌ای زاپروژیا گفت‌وگو کردند.» در بیانیه وزارت خارجه روسیه آمده است: «لاوروف گفت که رژیم کی‌یف به استفاده از تسلیحات غربی برای بمباران تأسیسات زیرساختی غیرنظامی از جمله در نیروگاه زاپروژیا ادامه می‌دهد و در نتیجه اروپا را در معرض خطر یک فاجعه هسته‌ای قرار می‌دهد.» این بیانیه می‌افزاید: «طرف روسی بار دیگر بر لزوم توقف فوری و کامل بمباران‌ها و بررسی عینی حملات عمدی به این تأسیسات تأکید کرد.»

■ عملیات حوالی نیروگاه هسته‌ای

این در حالی است که روز دوشنبه، شرکت اپراتور برق اتمی اوکراین موسوم به انرژواتم با انتشار تصاویر و بیانیه‌ای روسیه را به انجام عملیات در نزدیکی نیروگاه هسته‌ای متهم کرد. در این بیانیه آمده است: «یک انفجار حدود ۳۰۰ متری رآکتورها رخ داد و اندکی پس از نیمه‌شب دوشنبه ساختمان‌های نیروگاه هسته‌ای آسیب دیدند. رآکتورها هیچ صدمه‌ای ندیدند و کارکنان سالم هستند. حفره و گودال بزرگی بر اثر انفجار ایجاد شد.» مجتمع صنعتی که نیروگاه اتمی اوکراین جنوبی در آن واقع است، در امتداد رودخانه باگ و حدود ۳۰۰ کیلومتری جنوب کی‌یف، پایتخت اوکراین واقع است. این حملات باعث خاموشی موقت یک نیروگاه برق‌آبی در مجاورت این مجتمع صنعتی شد و بیش از ۱۰۰ پنجره را شکست. نیروگاه اتمی اوکراین جنوبی پس از نیروگاه اتمی زاپروژیا که بزرگ‌ترین نیروگاه اتمی اروپاست، دومین نیروگاه بزرگ اوکراین است. نیروگاه زاپروژیا هم بارها مورد حمله قرار گرفته است. این دو نیروگاه رآکتورهایی با طراحی مشابه دارند. در همین راستا، زلنسکی نیز در شبکه‌های اجتماعی خود نوشت: «روسیه کل جهان را به خطر می‌اندازد. ما قبل از آنکه دیر شود باید آن را متوقف کنیم.»

■ سخنرانی زلنسکی در سازمان ملل برای درخواست سلاح

اوکراین به دنبال تسلیحات بیشتر غربی است و از پیشروی نیروهایش در نقاط شرقی تحت کنترل روسیه سخن می‌گوید. همچنین گزارش‌هایی از اصابت موشک به نزدیکی دومین نیروگاه اتمی بزرگ اوکراین منتشر شده است. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین اواخر روز دوشنبه طی یک سخنرانی تلویزیونی گفت: «ما هر کاری می‌کنیم تا مطمئن شویم که نیازهای اوکراین در هر زمینه‌ای - دفاعی، مالی، اقتصادی، دیپلماتیک - برآورده می‌شوند.» رئیس‌جمهور اوکراین همچنین خاطرنشان کرد که روز چهارشنبه از طریق ویدئوکنفرانس در مجمع عمومی سازمان ملل متحد سخنرانی و درخواست خود را از کشورها مبنی بر ارسال سریع تسلیحات و کمک‌ها مطرح خواهد کرد.

نگاه

سید رحیم نعمتی

سیاست فشل امریکا در قفقاز جنوبی

آنتونی بلینکن، وزیر خارجه امریکا، در هتلی در نیویورک در حاشیه نشست سالانه مجمع عمومی سازمان با آرارات میرزویان و جیحون بایراموف، همتایان ارمنستانی و آذربایجانی، دیدار کرده است. اقدام بلینکن باعث شد وزرای خارجه آن دو کشور همسایه برای نخستین بار بعد از درگیری اخیر با یکدیگر دیدار داشته باشند. هرچند نمی‌توان این دیدار را به معنای آرامش بعد از طوفان جنگ اخیر تفسیر کرد اما دست‌کم روشن است که امریکا با این دیدار سعی می‌کند در معضل قدیمی قفقاز جنوبی فعالانه دخالت کند. این اقدام بلینکن را باید با توجه به همزمانی این دیدار با سفر نانسی پلوسی، رئیس مجلس نمایندگان امریکا، به ارمنستان و حمایت آشکار وی از این کشور ارزیابی کرد که واکنش ترکیه را به دنبال داشت.

به طور کلی می‌توان گفت که این دو اقدام همزمان از سوی امریکا در مورد تنش بین جمهوری آذربایجان و ارمنستان حاکی از این است که امریکا با توجه به شرایط جنگ در اوکراین به این تصور افتاده که می‌تواند ابتکار عمل را در قضیه این تنش به دست بگیرد. در واقع، امریکا در دهه ۱۹۹۰ به همراه روسیه، ترکیه و چندین کشور دیگر، یکی از اعضای گروه مینسک بود که وظیفه‌اش میانجیگری و یافتن راه‌حلی برای بحران در منطقه ناگورنو قره‌باغ بود. این گروه عملاً موفقیتی نداشت تا اینکه طی جنگ دو سال قبل به طور کلی از پرونده قفقاز جنوبی کنار گذاشته شد و تنها روسیه و ترکیه از این گروه هنوز نقش اصلی را برای میانجیگری به عهده داشتند. حالا به نظر می‌رسد که امریکا جنگ در اوکراین و درگیری روسیه در آن را فرصتی می‌بیند تا از خلأ روسیه در قفقاز جنوبی به نفع خود استفاده کند و نه تنها حضور سابق خود را در این پرونده احیا کرده باشد بلکه شاید بتواند عامل تعیین‌کننده و اصلی در آن باشد. با این حال، باید گفت که عوامل متعددی هستند که مانع چنین فرصت‌طلبی از سوی واشنگتن هستند.

مانع نخست روسیه است که نمی‌توان گفت جنگ در اوکراین آن‌قدر بر مسکو تأثیر گذاشته که پرونده قفقاز جنوبی را به یک‌باره کنار بگذارد تا بنابر تصور امریکا، خلأیی از یک قدرت تعیین‌کننده در این پرونده به وجود بیاید. مانع دوم ترکیه و جانبداری تمام‌عیار آن از جمهوری آذربایجان است که حتی انتقاد لفظی پلوسی از جمهوری آذربایجان را برنتافت و فؤاد اوکتای، معاون رئیس‌جمهور ترکیه، سخنان پلوسی را در حمایت از ارمنستان «تلاش‌های دیپلماسی مخرب و غیر قابل قبول» خواند. شاید بتوان گفت که مهم‌ترین مانع در خود واشنگتن است زیرا سفر پلوسی و اقدام بلینکن درست برخلاف جناح محافظه‌کار در واشنگتن است که به نظر می‌رسد نگاه مساعدی به جمهوری آذربایجان دارند ولو اینکه اقدامات آن منجر به اشغال خاک ارمنستان بشود. به گفته الدر ممدوف در تارنمای ریسپانسیبل استیت کرفت، شبکه‌ای از اندیشکده‌های عمدتاً تندرو نظیر بنیاد دفاع از دموکراسی‌ها، مؤسسه هادسون، بنیاد هریتیج به همراه جناح تندرو نومحافظه‌کار در واشنگتن شکل گرفته که از اقدامات آذربایجان حمایت می‌کند. از آنجایی که اعضای این شبکه عمدتاً به جناح جمهوریخواه وابسته هستند، اقدامات دولت دموکرات چه از سوی بلینکن، پلوسی یا هر مقام ارشد دیگری از این دولت برای به دست گرفتن ابتکار با مخالفت این شبکه روبه‌رو می‌شود و این شبکه با لابی‌گری خود به نفع جمهوری آذربایجان اجازه نمی‌دهد اقدامات دولت بایدن از حد حرف و وعده فراتر رود. به عبارت دیگر، این شبکه می‌تواند به باکو اطمینان خاطر بدهد که تهدید پلوسی نسبت به تغییر مرزها برخوردار از حمایت دوحزبی در امریکا نیست و بنابراین، نمی‌تواند منجر به یک اقدام قاطع و تعیین‌کننده از سوی امریکا شود. پس، شاید واشنگتن تصور کرده که جنگ اوکراین خلأ قدرتی را در قفقاز جنوبی ایجاد کرده و می‌تواند از این خلأ به نفع خود بهره‌برداری کند اما حتی عوامل و لابی‌گران داخل واشنگتن نیز اجازه مانور کافی به کاخ سفید در این زمینه نمی‌دهند تا چه رسد به روسیه و ترکیه که هنوز هم از بازیگران فعال در قفقاز جنوبی هستند.

اخبار کوتاه

■ سفارت ایران: نفتکش‌ها به‌زودی عازم لبنان می‌شود

سفارت ایران در بیروت اعلام کرد که ایران آماده ارسال نفتکش‌های حامل سوخت به لبنان طی یک یا دو هفته آینده به منظور کمک به این کشور برای راه‌اندازی نیروگاه‌ها و تولید برق است. به گزارش فارس، یک هیئت لبنانی در تهران در حال رایزنی با مقامات مسئول در وزارتخانه‌های انرژی و نفت ایران است و از جمله موضوعات مورد بررسی دو طرف، اصلاح شبکه‌های برق و ساخت نیروگاه‌ها است. به نوشته المنار، بر اساس آنچه که با «نجیب میقاتی» نخست‌وزیر پیشبرد امور و ولید فیاض، وزیر انرژی و آب لبنان توافق شده، در این دیدار هیئت لبنانی با مقامات ایرانی، درباره کمک به لبنان در زمینه سوخت رایزنی می‌شود. نزدیک به دو هفته پیش بود که در سایه استمرار نیاز لبنان به سوخت، یک روزنامه لبنانی از سفر قریب‌الوقوع یک هیئت فنی از سوی دولت لبنان به ایران خبر داد.

■ کشف گور جمعی شهدای انتفاضه شعبانیه در نجف

گور جمعی ۲۰ شهید که براساس شواهد زنده دفن شده بودند، در حوالی نجف اشرف کشف شده است. بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که این اجساد مربوط به سال ۱۹۹۱ میلادی یعنی انتفاضه شعبانیه علیه رژیم صدام است. به گزارش شفقنا به نقل از الفرات، «حیدر خضیر خطار»، مسئول بخش گورهای دسته جمعی در مؤسسه شهدای نجف اشرف اظهار داشت: بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که این اجساد مربوط به سال ۱۹۹۱ میلادی یعنی انتفاضه شعبانیه علیه رژیم گذشته است. همچنین اغلب اجساد متعلق به جوانان و افراد کم سن و سال است و هیچ مدارکی که همراه‌شان باشد، کشف نشده است. خطار گفت: به احتمال زیاد این افراد زنده زنده به دست دژخیمان صدام دفن شده‌اند زیرا هیچ آثاری از شلیک گلوله وجود ندارد. خیزش شعبانیه یا انتفاضه شعبانیه قیام مردم عراق علیه رژیم بعث بود که سرتاسر کشور از شمال تا جنوب را دربرگرفت. این قیام در پایان جنگ خلیج فارس و قطعنامه ۶۷۰ شورای امنیت که کلیه تحرکات هوایی ارتش عراق حتی بالگردها را ممنوع کرد به وقوع پیوست و در نتیجه آن کنترل بخش اعظم کشور به دست نیروهای مردمی افتاد. از ۱۸ استان عراق، ۱۴ استان سقوط کرد و در این میان تنها استان‌های مرکزی شامل استان‌های غربی و صلاح‌الدین و بغداد در دست رژیم بعث باقی ماند. با همه اینها قیام توسط نیروی سنگین نظامی صدام حسین و وفادارانش در گارد ریاست جمهوری عراق به شدت سرکوب شد، به ویژه نقاط مرکزی شهر کربلا که یکی از هسته‌های مقاومت مردمی بود به ویرانه تبدیل شد.

■ شی جین‌پینگ به پاپ وقت ملاقات نداد

پاپ فرانسیس قصد داشت همزمان با حضور شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین در قزاقستان از این فرصت برای برگزاری نشستی با او استفاده کند و واتیکان تلاش کرد نشستی بین این دو نفر ترتیب دهد، اما چین در پاسخ گفت که رئیس‌جمهورش برای این نشست در دسترس نیست. به گزارش ایسنا، به نوشته خبرگزاری رویترز، واتیکان با دولت چین تماس گرفت و قصد پاپ برای نشست با شی جین‌پینگ را مطرح کرد اما دولت چین در پاسخ گفت، هرچند «از این حرکت قدردانی می‌کند» اما رئیس‌جمهور چین وقت برای این نشست ندارد. ملاقات این دو نفر با در نظر گرفتن سابقه بین چین و کلیسای کاتولیک می‌تواند اهمیت زیادی داشته باشد. در دوران دولت مائو تسه‌تونگ در اوایل دهه ۱۹۵۰ در چین، این کشور روابط دیپلماتیک خود را با واتیکان قطع و مبلغان مذهبی را پیش از اقدام خودش در تأسیس یک انجمن کاتولیک، مسترد کرد.